

חולה שיצרו תוקפו — (תיקון השמטה)

במאמרו של הרב נ. בר-אילן שליט"א, — "חולה שיצרו תוקפו" (אסיא חוב' מט-נ) הושמטה בטעות הפיסקה האחרונה. המערכת מתנצלת על ההשמטה, המודפסת כאן. יש להקפיד ולקרוא קטע זה בהקשר הנכון של המאמר השלם וההוספות שלאחריו. (ניתן לגזור עמוד זה ולהדביקו במקומו — עמ' 42 בחוב' אסיא מט-נ).

ז. מסקנה הלכתית והצעות טיפוליות.

שבים אנו לנדרון דידן. ראובן בן יעקב פנה פעמים רבות אל עוברים סוציאליים, אל רופאים ורבנים, בבקשה שיעזרו לו להתגבר על יצרו. לעין כל ניכר כמה צער וייסורים גורם לו המעשה. אם, למרות כל הסבל שיש לו מכך, הוא ממשיך להזו"ל הרי זו, לכאורה, עדות כמאה עדים שאכן תקפו יצר שאינו בר שליטה. במקרה כזה, כאשר עינינו רואות עד כמה משתדל הוא, במשך תקופה ארוכה, שלא לחטוא — ייתכן שגם הר"ח יודה שהוא נדרון כאנוס גמור ואף אינו זקוק לכפרה.²⁹

אפשר לבקש את המטפלים בו כי יציעו לראובן בן יעקב הצעה מעשית, לפיה ינהג מעין עצתו של ר' אלעא הזקן. דהיינו, בכל פעם שהוא מרגיש דחף פנימי לעבור עבירה, יעשה תחילה אי-אילו פעולות מקדימות ורק אחר כך יעשה מה שלבו חפץ. אפשר להציע לו כי יסע לעיר רחוקה ויחזור, או ילך לבית-הכנסת לומר פרקי תהילים וכל כיוצא בזה, ולקוות שאולי, מחמת טורח הדרך וההמתנה, ישקוט יצרו. עצה זו אפשר לתת גם לנערים הנזכרים לעיל בפסקה הראשונה.

די להרגיע את נפשו הסוערה של ראובן בן יעקב ניתן להשתמש במאמר חכמים: "לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין ליבטל ממנה". היינו שימשיך להתאמץ להתגבר על יצרו, כמיטב יכולתו, אך אם לא יצליח בכך הרי זו עדות שהוא אנוס. לבני משפחתו ייאמר שעליהם להעריך את המאמצים שהוא עושה להתגבר על יצרו, ואם בסופו של דבר ייכשל לפעמים — אל להם להאשימו על כך.

רופא חולי עמו ישראל ישלח לו במהרה רפואה שלימה, רפואת הגוף ורפואת הנפש, בתוך שאר חולי ישראל.

29. לשיטת בעל המנחת חינוך בסוף דבריו למצוה א, לפיה יש מקום לומר שסריס אשר אינו מצווה על פריה ורביה אף אינו חייב על השחתת זרע, יש מקום לדון אם ראובן בן יעקב דידן, אשר לפי עדות הרופאים לא יוכל להקים בית בישראל מחמת מחלתו, מצווה על השחתת זרע, ואכמ"ל.

[יש להבדיל בין נזק פתולוגי הנגרם עקב המחלה או הטיפול בה אשר גורם למצב של עקרות, זמנית או קבועה, לבין מצב בו אין פגיעה אמיתית בכושר הפוריות אלא שמנימוקים פסיכיאטריים נאסר על השוטה להקים משפחה ולהביא ילדים לעולם. ראה גם: שמת אברהם אבן העזר, הלכות פריה ורביה, סי' א ס"ק ו', מה שהביא בשם הב"י בשם המהרי"ל.